

hbo-master
Design Driven Innovation
NHL Stenden Hogeschool

December 2018

NVAO beperkte Toets Nieuwe Opleiding

Adviesrapport

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Introductie	6
	2.1 Werkwijze panel	6
	2.2 Panel rapport	7
3	Beschrijving van de opleiding	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 Profiel instelling	8
	3.3 Profiel opleiding	9
4	Opleidingsbeoordeling per standaard	10
	4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	10
	4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	13
	4.3 Standaard 3: Toetsing	18
	4.4 Graad en CROHO-onderdeel	20
	4.5 Algemene conclusie kwaliteit opleiding	20
5	Overzicht oordelen	21
	Bijlage 1: Samenstelling panel	22
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	23
	Bijlage 3: Overzicht bestudeerde documenten	25
	Bijlage 4: Lijst van afkortingen	26

1 Samenvattend advies

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontving op 26 juli 2018 een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de opleiding hbo-master *Design Driven Innovation* (DDI) van NHL Stenden Hogeschool. De NVAO heeft daarop een panel van experts gevraagd om alle aangeleverde informatie te bestuderen, het programma met afgevaardigden van de instelling en de opleiding tijdens een locatiebezoek te bespreken en een concluderend oordeel uit te spreken over de kwaliteit van de nieuwe opleiding.

Onderstaande overwegingen hebben een belangrijke rol gespeeld in de uiteindelijke beoordeling van het programma door het panel.

Standaard 1

Het panel is overtuigd van de noodzaak van het ontwikkelen van een hbo-master-opleiding als DDI en enthousiast over het initiatief dat hiertoe genomen is. Het opleidingsprofiel sluit aan op de Dublin descriptorren voor masterniveau en op de behoeftes in het werkveld die door de opleiding zorgvuldig in kaart zijn gebracht in samenspraak met dat potentiële werkveld. Ook hebben de stakeholders het panel overtuigd van de meerwaarde van een hbo-master in het veld: DDI-alumni zullen zich primair richten op impact binnen organisaties (en geen wetenschappelijke onderzoekers worden).

Het panel is unaniem enthousiast over het interdisciplinaire karakter en het daartoe betrekken van meerdere academies en hanteren van het actuele en relevante onderwijsconcept *Design Based Education* (DBE). Dat de penvoerende Academie van ICT en *Creative Technologies* vooral dienstbaar is aan de samenwerking tussen de vier betrokken academies, juicht het panel toe. Ook het onderbrengen van de opleiding bij de academie waar *Communication and Multimedia Design* (CMD) is ondergebracht - en waar dus reeds DBE-expertise aanwezig is - acht het panel een verstandige keuze. Verder is het panel is onder de indruk van het gedegen werkveldonderzoek dat de opleiding uitgevoerd heeft en deelt het panel het optimisme van het opleidingsmanagement aangaande het arbeidsmarktperspectief: de arbeidsmarkt voor de toekomstige DDI-professional is breed, volop in beweging en groeiend.

Het panel adviseert de opleiding om de komende jaren goed te benutten voor het evalueren van gemaakte keuzes. Daaronder valt volgens het panel allereerst een herijking en aanscherping van het profiel. Verder denkt het panel aan een analyse van de omvang en diversiteit van de instroom (zowel qua opleidingsachtergrond als qua persoonskenmerken) en de uitstroom in relatie tot de gekozen opleidingsvariant en de arbeidsmarkt. Ook denkt het panel aan het nader onderzoeken van de behoefte aan en mogelijkheden voor individuele afstudeerprofielen, mogelijkheden tot een stevigere inbedding van het mondiale perspectief en mogelijkheden tot samenwerking met meer academies. Dat zal aanzetten tot aanhaken bij actuele kwesties binnen diverse domeinen en verdere verbreding.

Standaard 2

Het panel heeft respect voor het ambitieuze programma en voor de insteek die de opleiding gekozen heeft. De opleiding schrikt niet terug voor pionieren en neemt daarbij een houding aan die past bij (het doel van) de opleiding. Het panel is ook enthousiast over het instellen van een curatorium van directeurs van de participerende academies, (de academie van *Technology & Innovation*, de academie van *International Business Administration* en de academie van *Commerce & International Business*) en de directeur van de Verbindingseenheid R&D Onderwijs en Onderzoek. De koppeling met de lectoraten is eveneens overtuigend. De lectoraten zullen kunnen bijdragen aan de theoretische kennisbasis en zullen een belangrijke rol gaan spelen bij het reflecteren op de DBE-onderwijspraktijk (onderzoek naar onderwijs).

Voorts is het panel enthousiast over de voor DBE zo kenmerkende actieve betrokkenheid van het werkveld. Het werkveld wordt letterlijk de opleiding binnengehaald en heeft vanaf dag één een belangrijke rol bij de ontwerpprojecten in De Studio.

Om naast de externe partners die een concrete rol vervullen bij de ontwerpprojecten in De Studio, ook structureel advies in te winnen van een *Advisory Board* (AB) vindt het panel een verstandige keuze. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat de AB ook op meer strategisch niveau zal kunnen adviseren, een substantiële bijdrage zal kunnen leveren aan de toekomstvisie (zowel vanuit ontwikkelingen in het werkveld als vanuit ontwikkelingen in de wetenschap) en aandacht zal hebben voor inbedding van het mondiale perspectief.

Met betrekking tot diversiteit en multi- en interdisciplinariteit adviseert het panel de opleiding om te zijner tijd te zoeken naar nog meer verbreding in de ruimste zin van het woord, te weten met betrekking tot de instroom, het docententeam en het curriculum. Daarnaast hoopt het panel dat de opleiding in nauw overleg met de *Advisory Board* en de externe partners het startpunt met de veilige “houvast” van de domeinen van techniek, economie en CMD en met de bestaande methodes, *tools* en ontwerpprocessen op termijn zal ontstijgen. Voorts adviseert het panel om de komende jaren het imago, de voorlichting en de studeerbaarheid van het programma goed te gaan monitoren. Het programma is ambitieus en vraagt veel van studenten. Een tweede instroommoment kan mogelijk zowel extreme studievertraging voorkomen als handhaving van de kleinschaligheid garanderen. Aan beide zaken hecht het panel veel waarde.

Standaard 3

De opleiding heeft gedurfde keuzes gemaakt die buiten de gebaande paden van toets-systemen gaan. Het toetssysteem laat een hoge mate van flexibilisering zien dat recht zal doen aan individuele kwaliteiten van studenten. De opleiding is consequent in haar vernieuwende aanpak door

- door de regie zo veel mogelijk bij de student te leggen,
- door de begeleidende mentor ook een beoordelende rol te geven,
- door te stimuleren dat feedback vanuit het werkveld deel uitmaakt van de bewijslast,
- door in het gehele programma slechts één go/no-go-moment op te nemen,
- en door nieuwe, beter bij DBE passende toetsterminologie te introduceren.

De opleiding toont daarmee overtuigend aan ook qua toetsing werkelijk innovatief te willen zijn.

Zoals aangegeven bij het doel van de opleiding (standaard 1) en de onderwijsleeromgeving (standaard 2) merkt het panel ook met betrekking tot de toetsing op dat op termijn misschien gestreefd moet worden naar maximale verbreding en differentiatie binnen het uitstroomprofiel. Daarnaast adviseert het panel om regelmatig de feedback- en feedforwardstijl(en), de functionaliteit van de beoordelingsformulieren en de effecten van het go/no-go-assessment na periode 2 te evalueren.

Het panel komt tot het eindoordeel '**positief**' ten aanzien van de kwaliteit van deze nieuwe initiële hbo-masteropleiding *Design Driven Innovation* van NHL Stenden Hogeschool en adviseert de NVAO om dienovereenkomstig te besluiten.

Den Haag, 21 december 2018

Namens het visitatiepanel,

Drs. Jurriënne Ossewold
(voorzitter)

Drs. Barbara Roemers
(secretaris)

2 Introductie

2.1 Werkwijze panel

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontving op 26 juli 2018 een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de hbo-masteropleiding *Design Driven Innovation* van NHL Stenden Hogeschool. Het succesvol doorlopen van een TNO-procedure is een voorwaarde om als opleiding door de NVAO te worden erkend. Met het keurmerk van de NVAO mogen opleidingen de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is anders dan de procedure voor bestaande opleidingen die reeds zijn geaccrediteerd. Een TNO is een 'planbeoordeling'. Na de erkenning van de nieuwe opleiding zal de opleiding vallen onder de reguliere accreditatieprocedure voor bestaande opleidingen.

Om de nieuwe opleiding te beoordelen, heeft de NVAO een panel van experts ('peers') samengesteld, bestaande uit:

- Mw. drs. Jurriënne Ossewold: voorzitter
- Dhr. prof. dr. ir. Arthur Eger: lid
- Mw. drs. Jynse Cremers: lid
- Mw. Alex Tess Rutten: lid

Bijlage 1 bevat een korte beschrijving van de panelleden. Alle panelleden hebben een geheimhoudings- en onafhankelijkheidsverklaring getekend. Het panel werd bijgestaan door mw. drs. Laura Oosterveld, als NVAO-procescoördinator en door mw. drs. Barbara Roemers als NVAO-secretaris.

Bij de beoordeling heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkte TNO van de NVAO (Stcrt. 2016, nr 69458) gehanteerd.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten (zie bijlage 3) op de beoordeling voorbereid. Op 13 november 2018 is het panel bij elkaar geweest voor een vooroverleg. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van de panelleden besproken en nadere vragen geformuleerd voor het locatiebezoek.

Op 14 november heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek heeft het panel in verschillende gespreksrondes nadere informatie en uitleg gekregen naar aanleiding van de vragen die het panel had voorbereid. Het programma van het locatiebezoek is opgenomen in bijlage 2. Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies op hoofdlijnen mondeling teruggekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter.

Het adviesrapport is op 7 december 2018 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 21 december 2018 gereageerd op het adviesrapport. Alle voorgestelde aanpassingen zijn ongewijzigd overgenomen, waarna het definitieve rapport op 21 december is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 21 december 2018 aan de NVAO aangeboden.

2.2 Panel rapport

Het eerste hoofdstuk van dit rapport bevat het samenvattende advies.

Het tweede hoofdstuk is de introductie.

Het derde hoofdstuk bevat een globale omschrijving van de opleiding en een toelichting op de positionering van de opleiding binnen de instelling en binnen het hoger onderwijsbestel in Nederland.

Het panel geeft zijn bevindingen, overwegingen en conclusies weer in het vierde hoofdstuk aan de hand van de onderwerpen en standaarden uit het van toepassing zijnde NVAO-kader. De bevindingen zijn de objectieve feiten zoals waargenomen door het panel in de aangeleverde documentatie en gedurende het locatiebezoek. De overwegingen bevatten de oordelen, meningen en zienswijzen van het panel en de mate waarop deze effect hebben op het uiteindelijke oordeel van het panel op desbetreffende standaard. Op basis van de overwegingen wordt ook een algemeen eindoordeel uitgesproken.

Tot slot wordt in het vijfde hoofdstuk in een tabel schematisch weergegeven wat de oordelen per standaard en het algemene eindoordeel van het panel zijn.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	NHL Stenden Hogeschool
Opleiding:	Hbo-master Design Driven Innovation
Variant(en):	Voltijd
Graad:	Master of Science (MSc)
Afstudeerrichtingen:	N.v.t.
Locatie(s):	Leeuwarden
Studieomvang (EC):	60
CROHO-onderdeel:	Sectoroverstijgend (j)

3.2 Profiel instelling

Begin 2018 zijn de NHL Hogeschool en Stenden Hogeschool gefuseerd tot NHL Stenden Hogeschool. De hogeschool telt ongeveer 24.000 studenten en ongeveer 2.000 medewerkers.

De beide hogescholen met elk hun eigen signatuur hebben in het kader van de fusie o.a. hun onderwijsvisies opnieuw onder de loep genomen. Het competentiegerichte onderwijs van de meer regionaal georiënteerde NHL en het probleemgestuurde onderwijs van de meer internationaal georiënteerde Stenden Hogeschool hebben plaats gemaakt voor *Design Based Education* in het streven naar het dichterbij elkaar brengen van onderwijs, onderzoek en valorisatie. Met dit nieuwe onderwijsmodel beoogt NHL Stenden studenten op te leiden voor *toekomstige* beroepen in binnen- en buitenland. Alumni moeten allereerst ondernemende, vindingrijke, wereldwijze professionals zijn. De domein-specifieke kennisbasis blijft belangrijk, maar startende beroepsbeoefenaren moeten ook wendbaar, flexibel en innovatief zijn. Daartoe moeten zij complexe vraagstukken goed kunnen doorgronden en het ontwerpproces van de oplossing goed kunnen inrichten. Het doorlopen van de iteratieve ontwerpcyclus, rekening houdend met verschillende facetten, invalshoeken en stakeholders met soms tegengestelde belangen, is van cruciaal belang. DBE voorziet in adequaat anticiperen op zulke vraagstukken.

NHL Stenden heeft zichzelf ten doel gesteld alle opleidingen over te laten gaan op DBE. De onderwijsleeromgeving zal daarom ingericht worden op *design thinking* en cocreatie met het werkveld en de maatschappelijke omgeving. Interactie tussen student, docent en werkveld staat daarbij centraal.

Enkele opleidingen hebben de transitie naar het DBE-model reeds doorlopen, waaronder de bacheloropleiding *Communication and Multimedia Design (CMD)*, de masteropleiding *Serious Gaming* en de masteropleiding *Digitale Innovatie Zorg en Welzijn*. Bij het ontwerpen van de masteropleiding *Design Driven Innovation* is gebruik gemaakt van de reeds opgebouwde expertise bij deze opleidingen.

3.3 Profiel opleiding

NHL Stenden Hogeschool bestaat uit 14 academies, 7 diensten en 3 verbindingseenheden. De voorgenomen masteropleiding *Design Driven Innovation* (DDI) is ondergebracht bij de Academie ICT & *Creative Technologies*. (Ook de bacheloropleiding CMD en de masteropleiding *Serious Gaming* zijn hier ondergebracht.) Met het oog op in- en uitstroom en op de inrichting van de opleiding is een zeer goede samenwerking met de andere academies van groot belang; DDI is nadrukkelijk een sectoroverstijgende opleiding. Daarom is een curatorium aan de opleiding verbonden met de directeurs van de academies *Technology & Innovation*, *International Business Administration* en *Commerce & International Business* en de directeur van de verbindingseenheid R&D Onderwijs en Onderzoek. De directeur van de Academie ICT & *Creative Technologies* is lid en tevens penvoerder van het curatorium.

De hbo-master DDI heeft een sectoroverstijgend karakter en heeft tot doel innovatie-professionals af te leveren die bijdragen aan een duurzame maatschappij en een circulaire economie. Ze doen dit middels een iteratief ontwerpproces om zogeheten “*wicked problems*” het hoofd te kunnen bieden. Daarbij kunnen meerdere soorten oplossingen en meerdere technologieën dienend zijn.

Daar waar DDI de cross-sectorale aanpak en cocreatie benadrukt, hebben zusteropleidingen elders een meer specialistisch karakter. Vergelijkbare hbo-masters zijn bovendien meer gericht op verandermanagement en persoonlijk leiderschap, waar de hbo-master DDI gericht is op het ontwerp van innovatieve oplossingen.

Vergelijkbare masters in het wetenschappelijk onderwijs leiden onderzoekers op en duren twee jaar (120 EC). De hbo-master DDI leidt professionals op die zich zullen richten op impact binnen organisaties, DDI duurt één jaar (60 EC).

Volgens het opleidingsmanagement vertoont de hbo-master DDI de meeste overeenkomsten met de hbo-master *Cross-Over Creativity* van de HKU. *Cross-Over Creativity* richt zich echter op de veranderende rol van de creatieve professional, waar DDI zich richt op het afleveren van professionals die een verbindende of aanjagende rol vervullen tussen het bedrijfsleven en organisaties in de samenleving.

De hbo-master DDI slaat derhalve een (ver)nieuwe(nde) weg in binnen het domein van min of meer vergelijkbare opleidingen.

4 Opleidingsbeoordeling per standaard

In dit hoofdstuk evalueert het panel de opleiding per standaard. Bij elke standaard geeft het panel zijn bevindingen, overwegingen en oordeel. De beoordeling is gebaseerd op de standaarden en criteria zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte Toets Nieuwe Opleiding van de NVAO (Stcrt. 2016, nr 69458). De beoordeling is tot stand gekomen op basis van vooraf bestudeerde documentatie en documentatie die tijdens het bezoek ter inzage lag (zie bijlage 3) en op basis van de auditgesprekken.

Per standaard geeft het panel een gemotiveerd oordeel. Dat oordeel luidt: 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet'. Het panel geeft vervolgens een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding. Dat oordeel luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De opleiding heeft tot doel professionals op te leiden die verschillende vormen van transformaties en innovaties kunnen initiëren en organiseren. De DDI-professional ontwikkelt baanbrekende, innovatieve oplossingen voor complexe vraagstukken (*wicked problems*) met behulp van een ontwerpgedreven innovatie-aanpak. Hij houdt daarbij rekening met belangrijke sociaal-economische ontwikkelingen, herkent kansen voor waardecreatie (economisch en sociaal-maatschappelijk) en vertaalt deze in slimme oplossingen die waarde hebben voor de betrokken organisaties en impact hebben op de maatschappij.

Aan zulke professionals is behoefte in het bedrijfsleven (start ups, MKB, corporates), bij overheden en bij maatschappelijke organisaties. Het werkveld voor de toekomstige DDI-professional is dan ook breed. De opleiding maakt daarbij een driedeling:

1. DDI-zzp'ers bij innovatie-adviesbureaus
2. DDI-procesleiders bij publieke of private organisaties
3. DDI-ondernemers in de rol van entrepreneurs en intrapreneurs

De DDI-professional moet daarbij *T-shaped* (generalist en specialist), *open-minded*, wendbaar, ondernemend, proactief en creatief zijn, anderen kunnen inspireren en mee kunnen nemen, met weerstand om kunnen gaan en lef hebben. Hij zal transdisciplinaire samenwerking tot stand moeten brengen tussen verschillende organisaties en sectoren. Daarmee is hij een *change maker*, een *agent of change*, een innovatieprojectleider, een innovatiestrateg, een innovatieontwerper, een leider, een aanjager, een aanstuurder, een ideeënjager, een inspirerend en meewerkend voorman, een *facilitator* en een *enabler*.

De opleiding heeft in nauwe samenwerking met het werkveld en andere stakeholders, waaronder docenten en wetenschappers, zes beoogde leeruitkomsten geformuleerd. Deze leiden op tot het hierboven beschreven profiel van de DDI-professional en zijn gekoppeld aan de Dublin descriptor die het masterniveau beschrijven:

1. *Design Practices*: baanbrekende innovaties voor complexe vraagstukken ontwikkelen met behulp van een ontwerpgedreven innovatie-aanpak (Dublin descriptor 'toepassen van kennis en inzicht')
2. *Value Creation*: belangrijke sociaal-economische ontwikkelingen duiden, kansen voor waardecreatie herkennen en deze in slimme oplossingen vertalen die waarde opleveren voor de betrokken organisaties en impact hebben op de maatschappij (Dublin descriptor 'toepassen van kennis en inzicht')
3. *System Transformation*: relatie tussen ontwikkelingen op verschillende systeemniveaus herkennen en streven naar domeinoverstijgende transformatie (Dublin descriptor 'oordeelsvorming')
4. *Sustainable Development*: inspanningen leveren om de ontwikkelde oplossingen bij te laten dragen aan een duurzame maatschappij en een circulaire economie, zowel voor de huidige als voor de toekomstige generatie (Dublin descriptor 'kennis en inzicht')
5. *Leadership and Change*: acteren in een voortdurend veranderende omgeving als stimulerend leider die samenwerking initieert en faciliteert tussen teamleden en stakeholders met verschillende ideeën en belangen (Dublin descriptor 'leervaardigheden')
6. *Design Research*: effectief gebruikmaken van recente wetenschappelijke inzichten en zorgen voor een systematische werkwijze en een onderbouwde besluitvorming en verslaglegging van het ontwikkelproces (Dublin descriptor 'kennis en inzicht' en 'communicatie')

Overwegingen

Het panel is unaniem enthousiast over het initiatief om een interdisciplinaire hbo-master te ontwikkelen, waarbij meerdere academies betrokken zijn en waarbij het actuele en relevante onderwijsconcept DBE leidend is. Het panel is van mening dat DDI wel eens het nieuwste pareltje in de NHL Stenden-kroon zou kunnen worden en moedigt de opleiding aan daarnaar te streven en de lat zo hoog mogelijk te leggen.

Dat de penvoerende Academie van ICT en *Creative Technologies* vooral dienstbaar is aan de samenwerking tussen de academies (te weten de academie van ICT en *Creative Technologies*, de academie van *Commerce & International Business*, de academie van *International Business Administration* en de academie van *Technology & Innovation*), juicht het panel toe. Ook het onderbrengen van de opleiding bij deze academie waar tevens CMD is ondergebracht, acht het panel een verstandige keuze. Daarmee kan de opleiding optimaal profiteren van de reeds aanwezige DBE-expertise bij CMD.

Het panel is onder de indruk van het gedegen werkveldonderzoek dat de opleiding uitgevoerd heeft in de periode van juni 2016 tot mei 2018 en het panel deelt ook het optimisme van het opleidingsmanagement aangaande het arbeidsmarktperspectief: de arbeidsmarkt voor de toekomstige DDI-professional is breed, volop in beweging en groeiend.

Enkele aanbevelingen heeft het panel ook. De belangrijkste betreft het metertijd scherper definiëren van het profiel. Het panel zou graag zien dat er een eenduidige definitie van innovatie gehanteerd wordt, dat filosofische en ethische aspecten duidelijker herleidbaar hun beslag vinden en dat voor instromende studenten helder is dat zij een verbredende, interdisciplinaire (geen specialistische) master gaan volgen. Tijdens het locatiebezoek bleek het beeld dat studenten hebben niet altijd overeenkomt met het beeld van het management, het ontwikkelteam en de docenten.

Bij de aanscherping van het profiel hoort behalve een praktische, ook een inhoudelijke argumentatie voor de keuze op het sturen op instroom vanuit het (bedrijfs)economische, technische en CMD-gerelateerde domein. De keuze voor de nadruk op deze domeinen belemmert mogelijk de weg naar een bredere instroom die, met het oog op de ambitie van de opleiding, misschien open gehouden zou moeten worden. Ook meent het panel dat meer focus op de persoonskenmerken van de instromende studenten opportuun zou kunnen zijn. Deze kenmerken zijn volgens het panel in hoge mate bepalend voor het uiteindelijke succes, zowel op individueel als op collectief niveau.

Voorts geeft het panel in overweging om afstuderen met een persoonlijk (en uniek) uitstroombroefiel mogelijk te maken. De drie rollen die de opleiding definieert (zelfstandig consultant bij een innovatie-adviesbureau, procesleider in publieke en private instellingen en nieuwe ondernemer in de circulaire economie) verschillen sterk, wat noopt tot keuzes maken. Bovendien zijn meerdere rollen denkbaar dan de drie beschreven rollen.

Verder merkt het panel op dat *wicked problems* mondiale problemen zijn. Dit mondiale perspectief lijkt nu nog wat onderbelicht in de profilering en de beoogde leeruitkomsten. Het College van Bestuur erkent dit en geeft aan dit mondiale perspectief te willen versterken. Daarnaast zal ook het werven van internationale studenten andere perspectieven met zich meebrengen. Het College geeft aan uiteindelijk ook internationaal te gaan werven (net als bij de opleidingen in het domein van *Hospitality* en *Tourism*). Er is nu echter bewust gekozen voor voorzichtig, kleinschalig opstarten, ervaring opbouwen, evalueren en te zijner tijd desgewenst de koers bijstellen.

Andere aanbevelingen betreffen de strategische positionering in bredere zin. Ondanks de nog te verwachten groei in de banenmarkt, hoopt het panel dat de opleiding trouw blijft aan het initiële concept met bijbehorende kleinschaligheid. Tijdens het bezoek werd duidelijk dat momenteel gekoerst wordt op 25 inschrijvingen, maar dat een groei naar 100 niet per se uitgesloten wordt. Een dergelijke groei is volgens het panel moeilijk verenigbaar met de ontwikkeling van persoonskenmerken en talenten van aankomende DDI-professionals en met de uitgangspunten van DBE (zie standaard 2).

Het panel zou wel voorstander zijn van een andere vorm van groei: het betrekken van nog meer academies dan de huidige vier zou van toegevoegde waarde kunnen zijn. Het panel denkt daarbij in de eerste plaats aan de Thorbecke Academie (bestuurskunde) en de Gezondheidszorg Academie. In de gesprekken tijdens het locatiebezoek blijkt dit ook de langetermijndoelstelling van de opleiding.

Voorts heeft het panel zich afgevraagd of de opleiding misschien beter tot zijn recht zou komen als duale variant of als deeltijdvariant, omdat de instroom dan mogelijk sterker gemêleerd zal zijn (zie standaard 2) en er in het werkveld mogelijk ook (een groeiende) behoefte is aan een deeltijdvariant. Het opleidingsmanagement gaf aan dit in overweging te hebben genomen, maar in eerste instantie gekozen te hebben voor de "gewone doorstroommaster". Het panel adviseert deze keuze over enkele jaren te evalueren in relatie tot de in- en uitstroom en in relatie tot ontwikkelingen in de arbeidsmarkt.

Samenvattend is het panel overtuigd van de noodzaak van het ontwikkelen van een hbo-masteropleiding als DDI en enthousiast over het initiatief dat hiertoe genomen is. Het opleidingsprofiel sluit aan op de Dublin descriptorren voor masterniveau en op de behoeftes in het werkveld die door de opleiding zorgvuldig in kaart zijn gebracht in samenspraak met dat potentiële werkveld. Ook hebben de stakeholders het panel overtuigd van de meerwaarde van een hbo-master in het veld: alumni zullen zich primair richten op impact binnen organisaties (en doorgaans geen onderzoeker worden). Het panel adviseert de opleiding om de komende jaren goed te benutten voor het evalueren van gemaakte keuzes. Daaronder valt volgens het panel een herijking en aanscherping van het profiel en een analyse van de gerealiseerde instroom (omvang en diversiteit, zowel qua opleidingsachtergrond als qua persoonskenmerken) en uitstroom in relatie tot de gekozen opleidingsvariant en de arbeidsmarkt. Ook denkt het panel aan het nader onderzoeken van de behoefte aan en mogelijkheden voor individuele afstudeerprofielen, mogelijkheden tot een stevigere inbedding van het mondiale perspectief en mogelijkheden tot samenwerking met meer academies.

Conclusie: Voldoet

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Het DDI-onderwijs is gebaseerd op een praktijkgericht ontwerp perspectief. Studenten ontwikkelen zich in De Studio door, samen met docenten, lectoren en externe stakeholders, oplossingen voor *real-life* complexe maatschappelijke vraagstukken te ontwerpen. Elke student werkt op basis van een persoonlijke leerroute aan zijn ontwikkeling in directe relatie tot de zes beoogde leeruitkomsten.

De ontwerpgerichte werkwijze sluit aan op het onderwijsmodel van *Design Based Education*, waarbij de nadruk ligt op samenwerking met het werkveld. Deze samenwerking kenmerkt zich door kruisbestuiving en cocreatie en blijft nadrukkelijk weg van de associatie met een opdrachtnemer-opdrachtgever-relatie.

Binnen het curriculum worden drie (leer)lijnen onderscheiden:

1. *Integratielijijn:* de student past kennis, vaardigheden en attitude geïntegreerd toe op projecten binnen de beroepscontext.
2. *Ervarings- en reflectielijn:* de student reflecteert op zijn eigen ervaring en op zijn persoonlijke en professionele ontwikkeling, daarbij bewijsstukken verzameland om zijn niveau mee aan te tonen.
3. *Conceptuele lijn en vaardighedenlijijn:* de student ontwikkelt kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de projecten en de beoogde leeruitkomsten.

Deze lijnen zijn verweven in de vier onderwijsperiodes:

1. *Exploration* (eerste fase ontwerpproces):
 - a. Student exploreert wat DDI inhoudt en analyseert hoe hij zichzelf bij aanvang van de opleiding verhoudt tot de zes beoogde leeruitkomsten.
 - b. Student werkt aan twee ontwerpprojecten.
 - c. Student oriënteert zich voorzichtig op de masterproof.
 - d. *Assessment for learning* - 15 EC
2. *Reframing* (reframingfase ontwerpproces):
 - a. Student herdefinieert zijn ontwikkeling tot DDI-professional.
 - b. Student stelt *Negotiable Outcomes Towards Assessment* (NOTA) op.
 - c. Student verzamelt producten voor het bewijsportfolio.
 - d. Student concipieert een voorstel voor de masterproof.
 - e. Student werkt aan twee ontwerpprojecten.
 - f. *Assessment for learning* - 15 EC
3. *Creation* (creëren van impactvolle, innovatieve oplossingen):
 - a. Student creëert impactvolle, innovatieve oplossingen in de eerste helft van het afstudeerprogramma dat bestaat uit twee projecten:
 - i. Groepsproject, waarbij multi-, inter- en transdisciplinair wordt samengewerkt.
 - ii. Individueel project, waarbij de student een onderzoeksvraag formuleert binnen de context van het groepsproject.
 - b. *Assessment as learning, self-assessment* - 0 EC
4. *Validation*: (Validatie van resultaten masterproof en validatie van masterniveau)
 - a. Student presenteert de resultaten aan stakeholders en partners.
 - b. *Assessment of learning* - 30 EC

De samenhang binnen het curriculum wordt geborgd door deze drie lijnen en door het iteratieve karakter van de vier onderwijsperiodes (in elke periode wordt de volledige ontwerpcyclus doorlopen). Schematisch ziet het coherente curriculum er als volgt uit:

	Periode 1 <i>Exploration</i> <small>(assessment for learning)</small>	Periode 2 <i>Reframing</i> <small>(assessment for learning)</small>	Periode 3 <i>Creation</i> <small>(assessment as learning)</small>	Periode 4 <i>Validation</i> <small>(assessment of learning)</small>
Integratie	Project A & B Oriëntatie op masterproof	Project A & B Afstudeer- voorstel	Groepsproject masterproof Individueel project masterproof	
Ervaring & Reflectie	Professionele en persoonlijke ontwikkeling (portfolio)			
Conceptueel & Vaardigheden	Geprogrammeerd onderwijs	Geprogrammeerd en 'on demand' onderwijs	Geprogrammeerd en 'on demand' onderwijs	'On demand' onderwijs
EC's	15	15	0	30

De opleiding heeft een *Advisory Board* (AB) ingesteld van ondernemers, wetenschappers, bestuurders en adviseurs. Met de AB-leden worden de actuele ontwikkelingen in het werkveld en de wetenschap besproken in relatie tot het opleidingsprogramma.

Met het oog op het realiseren en optimaliseren van diversiteit en interdisciplinariteit, stuurt de opleiding op een diverse instroom door zich te richten op studenten met verschillende opleidingsachtergronden, te weten studenten met een bachelorgraad in de domeinen techniek, (bedrijfs)economie en media & design. Het toelatingsassessment bestaat uit een ontwerpopdracht, een motivatiebrief en een persoonlijk gesprek. Ook bij het samenstellen van het docententeam is gelet op de gewenste diversiteit. De 13 docenten hebben verschillende achtergronden en zijn verbonden aan verschillende academies. Ze vervullen uiteenlopende rollen binnen het team dat de studenten begeleidt, variërend van opleidingscoördinator, kerndocent en secundair docent tot projectcoach, lector, expert en mentor.

De belangrijkste fysieke opleidingsspecifieke voorziening betreft De Studio. In De Studio werken studenten aan ontwerpprojecten samen met externe partners, tevens potentiële toekomstige werkgevers. De focus ligt niet op het maken van tastbare producten en daarom is De Studio bescheiden voorzien van werkmaterialen, waaronder karton, papier, schuim, hout en kunststof. Tevens is er een 3D-printer aanwezig.

De belangrijkste digitale opleidingsspecifieke voorziening betreft de *Experience log* (XP-log). In deze digitale DDI-leeromgeving kunnen studenten leerresultaten vastleggen en delen om *feedback* en *feedforward* te ontvangen om zo aan hun persoonlijk ontwikkelportfolio te bouwen. Vanuit XP-log kan de student *snap shots* maken van delen van zijn ontwikkelportfolio om in te brengen in zijn bewijsportfolio. XP-log vormt een belangrijke functie in relatie tot de Ervarings- en reflectielijn.

Overwegingen

Het panel heeft respect voor het ambitieuze programma en voor de insteek die de opleiding gekozen heeft. De opleiding schrikt niet terug voor pionieren en neemt daarbij een houding aan die past bij (het doel van) de opleiding. De DBE-aanpak met de focus op *on demand* onderwijs, getuigt van lef. De keuze voor deze flexibele inrichting van het programma past eveneens goed bij het doel van de opleiding en bij de beoogde in- en uitstroom. Het toekomstig succes zal in grote mate bepaald worden door de instroom, de externe partners en de projecten. De gesprekken tijdens het locatiebezoek waren veelbelovend.

Het panel is enthousiast over het curatorium van directeuren van de participerende academies. Het curatorium is actief betrokken bij de opleiding en opereert zowel top-down als bottom-up.

De koppeling met de lectoraten vindt het panel overtuigend. De lectoraten zullen kunnen bijdragen aan de theoretische kennisbasis en een belangrijke rol spelen bij het reflecteren op de DBE-onderwijspraktijk (onderzoek naar onderwijs).

Voorts is het panel enthousiast over de voor DBE zo kenmerkende actieve betrokkenheid van het werkveld. Het werkveld wordt letterlijk de opleiding binnengehaald en heeft vanaf dag één een belangrijke rol bij de ontwerpprojecten in De Studio die gezien wordt als een "open innovatielab". Ten opzichte van traditionelere programma's met doorgaans alleen een stage aan het eind, heeft deze aanpak volgens het panel een grote meerwaarde.

De externe partners vervullen een praktische, concrete rol bij de ontwerpprojecten in De Studio. Daarnaast wint de opleiding structureel advies in bij een *Advisory Board* (AB). Het panel vindt dat een verstandige keuze. De AB heeft geen direct belang bij de gerealiseerde ontwerpen en kan derhalve onafhankelijker adviseren dan externe partners. Gezien de profielen van de huidige AB-leden, heeft het panel er alle vertrouwen in dat de AB ook op meer strategisch niveau zal kunnen adviseren, een substantiële bijdrage zal kunnen leveren aan de toekomstvisie (zowel vanuit ontwikkelingen in het werkveld als vanuit ontwikkelingen in de wetenschap) en aandacht zal hebben voor inbedding van het mondiale perspectief. Dit laatste mogelijk in samenwerking met de van oudsher al meer internationaal georiënteerde staf van Stenden Hogeschool.

De scheiding tussen het persoonlijk ontwikkelportfolio en het bewijsportfolio vindt het panel een fraai voorbeeld van een praktische oplossing voor het probleem van eigenaarschap waar veel opleidingen nog mee worstelen. Door deze scheiding is er zowel een portfolio waar docenten, examinatoren en examencommissieleden toegang toe hebben (bewijsportfolio) als een portfolio dat volledig eigendom van de student is en blijft (persoonlijk ontwikkelportfolio).

Enkele aanbevelingen heeft het panel ook. Met betrekking tot diversiteit en multi- en interdisciplinariteit adviseert het panel de opleiding om te zijner tijd te zoeken naar nog meer verbreding in de ruimste zin van het woord.

Volgens het panel zou allereerst de instroom zo breed mogelijk moeten zijn; studenten uit andere domeinen dan die van techniek, economie, ICT, media en design én studenten van buiten de regio én studenten uit het buitenland zouden zich aangetrokken moeten kunnen voelen en toelaatbaar moeten zijn tot DDI.

Ten tweede geldt ten aanzien van het docententeam een vergelijkbaar advies. Het panel was positief over de cv's van de 13 docenten (12 van hen hebben een mastergraad) en over hun enthousiasme; het panel heeft goede *story tellers* gesproken. Maar het panel hoopt dat in de toekomst het zwaartepunt binnen het team niet zal blijven liggen op een technische of economische opleidingsachtergrond. Ook vraagt het panel bij de werving van docenten en studenten aandacht voor meer diversiteit op andere vlakken dan de opleidingsachtergrond, zoals voor de man-vrouw-verhouding en voor het aandeel studenten en stafleden met een migratie-achtergrond. Deze inclusiviteit en diversiteit passen bij de focus en het doel van de opleiding. Het panel benadrukt daarbij dat de opleiding open moet blijven staan voor een mogelijk verschuivende prioriteit in de toekomst; het is denkbaar dat op den duur zowel bij studenten als bij docenten meer belang gehecht moet worden aan bepaalde persoonskenmerken dan aan het domein waarbinnen de vooropleiding is gevolgd.

Ten derde vraagt het panel aandacht voor verbreding binnen het curriculum zelf. De huidige focus op techniek en economie zou wat meer ruimte moeten maken voor andere invalshoeken. Het panel miste in de documentatie bijvoorbeeld de aandacht voor filosofie en ethiek. De gesprekken tijdens het bezoek nuanceerden dat beeld overigens wel. Het panel raadt daarom aan explicieter te maken hoe filosofie- en ethiekgerelateerde thema's in het onderwijs (geprogrammeerd dan wel *on demand*) verweven zijn. Het panel vindt het belangrijk dat studenten zich bewust worden van hun eigen invalshoeken met bijbehorende vooroordelen en gaan werken aan het ontwikkelen van een lenige geest. De opleiding heeft "houvast" gezocht binnen de domeinen van techniek, economie en CMD en binnen de bestaande ontwerpmethodes, *-tools* en *-processen*. Het panel vindt dat een begrijpelijk startpunt. Wel hoopt het panel dat de opleiding er op termijn naar zal streven om, in nauw overleg met de *Advisory Board* en de externe partners, dit startpunt te ontstijgen.

Voorts adviseert het panel om de komende jaren de studeerbaarheid van het programma goed te gaan monitoren. Het programma is ambitieus en vraagt veel van studenten. Zij moeten direct voortvarend aan de slag met meerdere projecten, terwijl het DBE-onderwijsconcept nog nieuw voor hen is. Uit de gesprekken met potentiële studenten leidde het panel af dat niet iedereen een helder beeld heeft van hetgeen er van DDI-studenten verwacht wordt op het gebied van attitude en studiementaliteit. Sommige studenten waren vanuit hun bacheloropleiding (CMD) al bekend met DBE. Een deel van de CMD-studenten gaf aan na een maand wel gewend te zijn, maar een ander deel gaf aan wel een half jaar nodig te hebben gehad voor de omschakeling naar DBE. Vooral met betrekking tot het opbouwen van de theoretische kennisbasis lijkt de omschakeling pittig voor studenten die nog niet gewend zijn aan DBE.

De go/no-go-slagboom na periode 2 vindt het panel begrijpelijk en verdedigbaar met het oog op de benodigde bagage voor de afstudeerprojecten en het te realiseren eindniveau, maar het panel merkt op dat voor sommige studenten flinke studievertraging op de loer ligt. Wie periode 2 niet succesvol afrondt, loopt al snel een jaar vertraging op ten aanzien van het geprogrammeerde onderwijs. Het panel hoopt daarom dat het management een tweede instroommoment in overweging zal nemen als de omvang van de instroom dat toelaat. Daarmee kan tevens eventuele (exponentiële) groei gespreid worden, zodat de DBE-aanpak niet in het geding komt en de kleinschaligheid gewaarborgd blijft. Daar hecht het panel veel waarde aan. Het panel vindt het overigens positief dat vertraging in periode 1 nog gecompenseerd kan worden in periode 2 en vertraging in periode 3 nog gecompenseerd kan worden in periode 4. De opleiding levert daarmee aantoonbaar inspanningen om het uitdagende programma zo studeerbaar mogelijk te maken.

Daarnaast adviseert het panel om de komende jaren het imago van het programma goed te gaan monitoren en de voorlichting over het programma te evalueren. Tijdens de gesprekken bleek dat niet voor alle DDI-studenten in spe duidelijk was wat de opleiding DDI precies te bieden heeft op het gebied van verbreding dan wel verdieping. Sommige studenten bleken juist meer diepgang en specialisatie (“expert worden”) te verwachten dan in hun bacheloropleiding.

Het panel had in eerste instantie wat moeite met het doorgronden van de gedachte achter de vier onderwijsperiodes. Enerzijds wordt gesproken van een iteratief karakter, anderzijds verwijzen de namen van de onderwijsperiodes juist naar de min of meer afgebakende fases binnen het ontwerpproces. Tijdens de gesprekken hebben de stakeholders overtuigend duidelijk kunnen maken dat binnen iedere onderwijsperiode de hele ontwerpcyclus doorlopen wordt en er daarmee sprake is van iteratie. De benamingen van de periodes blijken meer te verwijzen naar de persoonlijke ontwikkeling die de student doormaakt (*student journey*) dan naar de ontwerpfasen zoals in de documentatie vermeld is. Het panel vond dit, zeker binnen de context van deze opleiding, wat verwarrend en adviseert dan ook heroverweging van de naamgeving van de onderwijsperiodes.

Verder heeft het panel hooggespannen verwachtingen aangaande de onderwijsdynamiek in De Studio. Gesprekken tijdens het locatiebezoek met de externe partners bevestigden het beeld dat in de De Studio cocreatie en kruisbestuiving gaat plaatsvinden in een sfeer van gelijkwaardigheid. Hoe de feedback en feedforward vorm zal krijgen is nog niet uitgekristalliseerd. Het panel adviseert het management en de examencommissie vinger aan de pols te houden en regelmatig de feedback- en feedforwardstijl(en) te evalueren. (Zie verder standaard 3.)

Conclusie: Voldoet

4.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De opleiding toetst de te realiseren leerresultaten op een wijze die past bij het DBE-onderwijsconcept: het flexibele programma met nadruk op individuele en persoonlijke ontwikkeling en het daaraan gekoppelde *on-demand*-onderwijs vraagt om leerweg-onafhankelijke validering van eindkwalificaties. De masteropleiding DDI heeft advies ingewonnen bij twee masteropleidingen die reeds ruime ervaring hebben opgedaan met toetsen in aansluiting op DBE, te weten de master Digitale Innovatie in Zorg en Welzijn en de master *Serious Gaming*.

De student verzamelt bewijslast om zijn ontwikkeling te monitoren, inzichtelijk te maken en aan te kunnen tonen dat de beoogde leerresultaten gerealiseerd zijn. De bewijslast zal hoofdzakelijk bestaan uit "output" van de projecten: (beroeps)producten, leerervaringen, reflecties, feedback en feedforward. Ook aan literatuuronderzoek en conferentie-bezoeken kan bewijslast ontleend worden.

Ter voorbereiding op het assessment waarmee een onderwijsperiode wordt afgesloten, reflecteert de student per leeruitkomst op zijn ontwikkeling en niveau in zijn NOTA. In de NOTA verwijst de student naar de bewijslast in zijn bewijsportfolio dat toegankelijk is voor assessoren. Het bewijsportfolio bevat een selectie van producten uit het persoonlijke ontwikkelportfolio. De student heeft zelf deze selectie samengesteld. Met het oog op de vereiste validiteit van de bewijslast heeft de opleiding ontvankelijkheidscriteria beschreven waaraan de bewijslast moet voldoen. Daarmee is tevens helder voor studenten waar zij op getoetst zullen worden.

In het kader van het vormen van een betrouwbaar en herleidbaar oordeel, wordt ieder assessment afgenomen door twee assessoren (intersubjectiviteit) die beiden beschikken over de BKE (toetsdeskundigheid). Tevens wordt na ieder assessment een beoordelingsformulier ingevuld dat gearchiveerd wordt en aan de student wordt gezonden.

De opleiding spreekt zelf liever niet van formatief en summatief toetsen, maar prefereert onderscheid tussen *assessment for learning* met de nadruk op leren en ontwikkelen (ter afronding van onderwijsperiode 1 en 2), *assessment as learning* als oefenassessment (aan het eind van periode 3) en *assessment of learning* waarin het eindniveau van de zes beoogde leeruitkomsten getoetst wordt, ter afronding van periode 4 en daarmee ter verkrijging van de mastertitel.

Om het leerproces van de student niet alleen met het onderwijs maar ook qua toetsing zo goed mogelijk te ondersteunen, werpt de opleiding zo min mogelijk "barrières" op; alleen na periode 2 volgt een go/no-go-evaluatiemoment in verband met het plan voor de masterproof dat in deze periode opgeleverd moet worden. In periode 2 kan opgelopen vertraging uit periode 1 (wanneer minder dan vijf van de zes leeruitkomsten met een voldoende zijn beoordeeld) nog gecompenseerd worden. En ook na periode 3 volgt geen go/no-go-beslissing voor het starten met periode 4.

De examencommissie bewaakt de toetskwaliteit en het eindniveau van de opleiding. Voor DDI wordt geen aparte examencommissie opgericht. DDI wordt ondergebracht bij de bestaande examencommissie van de afdeling *Creative Technologies*, onderdeel van de Academie van ICT & *Creative Technologies*. Alle leden van de examencommissie zijn in het bezit van de SKE en binnen de examen-commissie is expertise aanwezig op het gebied van toetsing die past bij DBE.

Overwegingen

De opleiding heeft gedurfde keuzes gemaakt die buiten de gebaande paden van toets-systemen gaan. Het toetssysteem laat een hoge mate van flexibilisering zien dat recht zal doen aan individuele kwaliteiten van studenten. De opleiding is consequent in haar vernieuwende aanpak

- door de regie zo veel mogelijk bij de student te leggen,
- door de begeleidende mentor ook een beoordelende rol te geven,
- door te stimuleren dat feedback vanuit het werkveld deel uitmaakt van de bewijslast,
- door in het gehele programma slechts één go/no-go-moment op te nemen,
- en door nieuwe, beter bij DBE passende toetsterminologie te introduceren.

De opleiding toont daarmee overtuigend aan ook qua toetsing werkelijk innovatief te willen zijn.

Het panel heeft de ontvankelijkheidscriteria voor de bewijslast, de ontwerpschema's en de beoordelingsformulieren voor de assessments gezien en acht deze goed doordacht. Daarbij vindt het panel het een verstandige keuze om deze nieuwe opleiding onder te brengen bij een bestaande examencommissie met expertise op het vlak van flexibel toetsen, passend bij DBE.

Het panel heeft ook enkele aanbevelingen. Hoe de feedback en feedforward in de praktijk vorm zal krijgen is op dit moment nog niet uitgekristalliseerd, al is de voorbereiding daarop goed doordacht. Het panel adviseert het management en de examencommissie vinger aan de pols te houden en regelmatig de feedback- en feedforwardstijl(en) te evalueren en de functionaliteit van de beoordelingsformulieren te monitoren.

Het panel heeft begrip voor de keuze van het go/no-go-assessment na periode 2 en erkent dat studenten met voldoende bagage en een goedgekeurd plan voor de masterproof de afstudeerfase in moeten gaan. Toch wringt deze eis in zekere zin met het basisprincipe van de regiebepalende en regiehebbende student. Uit de gesprekken kwam naar voren dat de opleiding deze keus gemaakt heeft om de student te beschermen tegen "ophopende" studievertraging die niet meer ingelopen kan worden voor het eind van de studie. Daar heeft het panel begrip voor. Desondanks raadt het panel aan het effect van deze keuze de komende jaren goed te monitoren en te evalueren. Leidt de "harde knip" na periode 2 tot hoge uitval? Wat geven studenten zelf aan? Zijn er misschien bij nadere beschouwing toch (enkele) studenten wel toelaatbaar tot periode 3? Welke oplossingen zijn er om de studenten die periode 2 niet succesvol afronden binnen boord te houden zonder dat ze een jaar vertraging oplopen?

De tweede aanbeveling betreft het in overweging nemen van differentiatie binnen het uitstroomprofiel. Zoals aangegeven bij het doel van de opleiding (standaard 1) en de onderwijsleeromgeving (standaard 2) merkt het panel ook met betrekking tot de toetsing op dat het op termijn mogelijk wenselijk is om te streven naar maximale verbreding. Het onderwijsmodel en de toetssystematiek bieden daar mogelijkheden voor en het panel is van mening dat een x aantal uitstromende studenten ook een x aantal unieke afstudeerprofielen zou moeten (kunnen) hebben. Er is in de ogen van het panel derhalve ruimte voor meer differentiatie dan nu is aangebracht met de "drie rollen" (zie standaard 1) en mogelijk juist minder ruimte om binnen een jaar tijd voor meerdere rollen tegelijk opgeleid te worden.

Conclusie: Voldoet

4.4 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Science(MSc).

Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding:
Sectoroverstijgend

4.5 Algemene conclusie kwaliteit opleiding

Het panel oordeelt positief over de kwaliteit van de nieuwe hbo-master *Design Driven Innovation* en adviseert de NVAO dienovereenkomstig te besluiten.

5 Overzicht oordelen

Onderstaand overzicht bevat het oordeel per standaard en de algemene conclusie.

Standaard	Oordeel
<u>Beoogde leerresultaten</u> <i>Standaard 1</i> <i>De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet
<u>Onderwijsleeromgeving</u> <i>Standaard 2</i> <i>Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet
<u>Toetsing</u> <i>Standaard 3</i> <i>De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet
Algemene conclusie	Positief

Bijlage 1: Samenstelling panel

Onderstaand overzicht bevat een korte beschrijving van de panelleden

Naam en functie binnen panel	Profiel (deskundigheid)
<u>Voorzitter</u> Mw. drs. Jurriënne Ossewold	Lid College van Bestuur / Directeur Onderwijs & Onderzoek <i>Design Academy</i> Eindhoven Directeur <i>Creative Media Consultancy</i> Amsterdam
<u>Lid</u> Dhr. prof. dr. ir. Arthur Eger	Emeritus hoogleraar Industrieel Ontwerpen (leerstoel productontwerp) aan de Universiteit Twente
<u>Lid</u> Mw. drs. Jynse Cremers	Opleidingscoördinator van en docent aan de bacheloropleiding <i>Digital Design and Development</i> aan de Howest (Hogeschool West-Vlaanderen)
<u>Studentlid</u> Mw. Alex Tess Rutten	Student Literatuurwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door procescoördinator Laura Oosterveld (beleidsmedewerker bij de NVAO) en secretaris Barbara Roemers (gecertificeerd NVAO-secretaris).

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

In onderstaand overzicht staat het programma van het bezoek aan de onderwijslocatie aan de Rengerslaan 10 te Leeuwarden op 14 november 2018, inclusief de namen van de auditees die het panel gesproken heeft.

Tijd	Gremium en namen auditees
0900-0910	Ontvangst panel, welkomstwoord <ul style="list-style-type: none"> - Peter Mulder (academiedirecteur ICT & CT en voorzitter curatorium) - Agnes Willenborg (projectleider)
0910-0930	Voorbespreking panel (besloten)
0930-0950	1. Instellingsbestuur en curatorium <ul style="list-style-type: none"> - Klaas-Wybo van der Hoek (CvB) - Peter Mulder (academiedirecteur ICT & CT en voorzitter curatorium) - Gerry Geitz (directeur verbindingseenheid R&D O&O, lid curatorium) - Renate Coumou (academiedirecteur IBA, lid curatorium) - Reinskje Suierveld (academiedirecteur GZ, lid curatorium)
0950-1005	Tussenbespreking panel (besloten)
1005-1025	2. Opleidingsmanagement <ul style="list-style-type: none"> - Peter Mulder (academiedirecteur ICT & CT en voorzitter curatorium) - Gert Flikkema (teamleider CT) - Peter Joore (lector open innovatie/onderzoeksmanagement) - Agnes Willenborg (projectleider)
1025-1040	Tussenbespreking panel (besloten)
1040-1115	3. Werkveld <ul style="list-style-type: none"> - Agnes Willenborg (A Better Place, design community) - Hans-Paul van der Snee (Innovatiepact Fryslan, semi-overheid) - Danny Buma (Van Wijnen BV, bedrijfsleven) - Friso Visser (Brainfuel, design community)
1115-1130	Tussenbespreking panel (besloten)
1130-1215	4. Ontwikkel- en onderwijsteam <ul style="list-style-type: none"> - Boudewijn Dijkstra (docent-coördinator) - Derek Kuipers (docent-onderzoeker) - Erik Prins (docent) - Eric Voigt (docent) - Bard Wartena (docent-onderzoeker)
1215-1230	Tussenbespreking panel (besloten)
1230-1255	5. Lectoren <ul style="list-style-type: none"> - Peter Joore (lector open innovatie) - Marcel Crul (associate lector circular design) - Job van 't Veer (associate lector iHuman - Zorg welzijn digitaal) - Han Brezet (hoogleraar Design for Sustainability, TU Delft, hoogleraar Sustainable Innovation, Aalborg University Denmark)
1255-1355	Lunch en tussenbespreking panel (besloten)

1355-1435	6. Studenten en rondleiding langs faciliteiten (X-lab) <ul style="list-style-type: none"> - Thomas Loderus (student CMD) - Suzan Al Saifi (student CMD) - Roelof Holtrop (student CMD) - Demi Zijlstra (student Bedrijfskunde) - Channa Visser (student Bedrijfskunde) - Sanne de Jong (student Bedrijfskunde) - David de Jong (alumnus DIZW, student Serious Gaming)
1435-1450	Tussenbespreking panel (besloten)
1450-1525	7. Team kwaliteit en borging (examencommissie en stersteam) <ul style="list-style-type: none"> - Guido Swildens (voorzitter examencommissie CT) - Boudewijn Dijkstra (docent, lid examencommissie) - Danny Beetsma (onderwijskundige en lid stersteam)
1525-1555	8. Opleidingsmanagement (2^e gesprek) <ul style="list-style-type: none"> - Peter Mulder (academiedirecteur ICT & CT en vz curatorium) - Gert Flikkema (teamleider CT) - Peter Joore (lector open innovatie/onderzoeksmanagement)
1555-1610	Eindbespreking panel - vorming oordeel (besloten)
1610-1630	Beknopte terugkoppeling van panel aan de opleiding <ul style="list-style-type: none"> - Juriënne Ossewold (voorzitter visitatiepanel)

Bijlage 3: Overzicht bestudeerde documenten

In onderstaand overzicht staan de documenten die het panel bestudeerd heeft.

Bestudeerde documenten
<p>Zelfevaluatie (juli 2018) met beknopte informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organisatie NHL Stenden Hogeschool - Doel van de opleiding (standaard 1) - Onderwijsleeromgeving (standaard 2) - Toetsing (standaard 3)
<p>Bijlage Beoogde leerresultaten (standaard 1) met informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beroepscontext en beroepsprofiel - Beoogde leeruitkomsten - Literatuurlijst bij de beoogde leeruitkomsten - Masterniveau
<p>Bijlage Onderwijsleeromgeving (standaard 2) met informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculum en leerlijnen - Onderwijsperiodes - Beoogde instroom - Voorzieningen - Internationalisering - Begeleiding (kerndocenten, externe experts, mentoren, coaches etc.)
<p>Bijlage Toetsing (standaard 3) met informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toetsprogramma (waaronder borging masterniveau en borging toetskwaliteit) - Ontwerpschema's voor assessments inclusief beoordelingsformulieren - Ontvankelijkheidscriteria voor bewijslast
Bijlage Eerste conceptbeschrijving van de opleiding (november 2016)
Bijlage Doelmatigheidsonderzoek (november 2017)
Bijlage Besluit macrodoelmatigheidstoets (maart 2018)
Bijlage Werkveldraadpleging (mei 2017)
Bijlage Onderwijsconcept <i>Design Based Education</i> (juni 2017)
Bijlage Lectoraat Open Innovatie, onderzoeksprogramma 2016-2020
Onderwijs- en examenregeling 2019/2020

Bijlage 4: Lijst van afkortingen

In onderstaand overzicht staan de afkortingen die in dit rapport gebruikt zijn.

Afktoring	Betekenis, toelichting
AB	<i>Advisory Board</i> : voor advies op strategisch niveau is een <i>Advisory Board</i> ingesteld die de opleiding adviseert vanuit ontwikkelingen in het werkveld en vanuit ontwikkelingen in de wetenschap.
Ba	Bachelor, bacheloropleiding
CMD	<i>Communication and Multimedia Design</i>
DBE	<i>Design Based Education</i>
DDI	<i>Design Driven Innovation</i>
EC	<i>European Credit</i> (studiepunten)
ECTS	<i>European Credit Transfer System</i> (systeem van studiepunten-toekenning)
Hbo	Hoger beroepsonderwijs
HKU	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
Ma	Master
NOTA	<i>Negotiable Outcomes Towards Assessment</i> : de student houdt een ontwikkelportfolio en een NOTA bij en verwijst in de NOTA naar de bewijslast die hij vanuit zijn ontwikkelportfolio getransporteerd heeft naar zijn bewijsportfolio. Daarmee is de NOTA voor de assessoren een soort leeswijzer bij het bewijsportfolio waarmee zij zich kunnen voorbereiden op het assessment.
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
TNO	Toets Nieuwe Opleiding
XP-log	<i>Experience log</i> : studenten leggen hun leerervaringen vast in het digitale XP-log.

Dit adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO in het kader van de beperkte toetsing van de nieuwe hbo-masteropleiding *Design Driven Innovation* van NHL Stenden Hogeschool.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 007155